

In memoriam Sir Edmund Hillary! (14.01.2008)

Reportaj de Viorel Baetu

La 11 Ianuarie 2008 a murit Sir Edmund Percival Hillary, primul om care a învins Chomolungma adică „Zeița mamă a universului”, cum numește poporul șerpa Everestul, cea mai mare ridicătură de pământ de pe scoarța Terrei.

Lupta dintre Everest și om are o tradiție de peste 150 de ani și a costat 186 de vieți omenești, din 1922 până acum.

Hillary un „kiwi” autentic, împreună cu șerpașul Tenzing Norgay reușește la 29 mai 1953 ora 11,30, să pună piciorul pe cel mai înalt vârf din lume Everest (Chomolungma) de 8848m și astfel să fie mai aproape de împărăția cerurilor, decât a fost vreodată un alt om de pe această planetă.

În ultimele două zile, ziarele, revistele și televiziunea de pe întreg mapamondul au comentat știrea, i-au prezentat biografia, succesele, ce a spus și ce ar fi vrut să spună, deci cu alte cuvinte i-au trecut viața printr-un computer tomograf și l-au radiografiat total.

Concluzia: A fost un om deosebit, care nu s-a lăsat îmbătat de succes, care și-a spus întodeauna deschis părerea, care nu a uitat nici o dată pe cei care l-au ajutat să-și realizeze visul și să ajungă celebru, poporul șerpa.

Ajuns în Nepal în noiembrie 2004, într-o tură de trekking prin țara șerpașilor am avut prilejul să înțeleg de ce Sir Edmund Hillary este atât de respectat și venerat, în această țară (a fost numit cetățean de onoare al Nepalului în 2003) și în special în regiunea Solo Khumbu în care trăiește poporul șerpa.

Fundația Edmund Hillary (SEHF) își are începuturile în 1974-1975 și este înregistrată oficial la 1 octombrie 1976. Această fundație a fost susținută de O'Connor un canadian, care după mai multe vizite în Nepal, înțelege țelurile umanitare ale lui Hillary angajându-se cu trup și suflet, pentru a-l ajuta la realizarea lor.

În cei peste 30 de ani de la înființare, fundația a contribuit foarte mult la îmbunătățirea condițiilor de viață, ale oamenilor care trăiesc în ținuturile din Solo Khumbu.

Sir Edmund Hillary a atras în aceste ținuturi și alți donatori, concerne și întreprinzători, care au contribuit la îmbunătățirea condițiilor de viață ale șerpașilor, oamenii cu cea mai mare rezistență la efort în înălțimi de peste 3000 de metri și fără de care, nici o expediție nu s-ar încumeta să atace Everestul.

Câteva din realizările majore ale acestei fundații, care doar văzute la fața locului, pot să dea o imagine obiectivă asupra importanței lor în contextul vieții din această regiune, sunt enumerate mai jos.

-Spitalul din Khunde

-Puncte medicale în Kumjung, Thami, Chaunrikarka, Gumila, Jumbesi, Kharikola.

-Școli noi, construite, reconstruite sau extinse în 13 sate din această regiune, plus o școală superioară în Khumjung.

-Mănăstiri reconstruite în Tengboche, Thami.

-Reconstrucția podului de la Phakding

-Sistemul de apă potabilă din regiunea Solo Khumbu.

-Programul de reîmpădurire a acestor teritorii, care prin valul de turiști, alpiniști și expedițiile comerciale care vor să-și aducă „clientela” pe Everest, are de suferit.

Sir Edmund Hillary, care a fost un alpinist de excepție, a ajuns la Polul Sud, s-a luptat împotriva comercializării vârfului Everest și declara că cea mai mare realizare a vieții lui nu a fost cucerirea Everestului, ci faptul că a reușit să ajute poporul șerpa, a fost un om demn de respect și admirație.

Marele lui merit, rezultă din înțelegerea faptului că un popor nu poate fi ajutat doar prin „donații”, ci este necesară pregătirea unor cadre competente, care să fie capabile să conducă singure, în spiritul tradițiilor naționale, aceste școli, spitale, centrale electrice, sisteme de apă potabilă sau programe de reîmpădurire.

Un exemplu semnificativ în acest sens, este spitalul din Khunde, care la ora aceasta are peste 7.000 de pacienți pe an, din rândurile populației șerpa și peste 8.000 de pacienți din rândul trekkerilor, expediționarilor și turiștilor.

Construcția acestui spital a fost începută în 1965 la inițiativa lui Hillary cu ajutorul prietenilor săi de la Himalayan Trust și de la Lion's Club din Auckland, fiind susținută financiar de guvernul Noii Zeelande. Din 1966 până în 1975 Himalayan Trust coordonează și administrează spitalul, iar din 1975 Fundația Edmund Hillary (SEHF) din Canada, reușește să atragă în acest proiect Agenția Canadiană de Dezvoltare (CIDA) și în scurt timp 12 centre sanitare sunt deschise în așezările din Khumbu. Personalul sanitar, recrutat din rândurile populației șerpa este școlarizată, antrenată și ajutată continuu în dezvoltarea profesională de doctorii canadieni și neozeelandezi care lucrează la spitalul din Khunde.

Șeful spitalului din Khunde începând cu luna octombrie a anului 2002, este doctorul Kami Temba Șerpa, primul doctor care provine din rândul populației șerpa.

Cu acest om m-am întâlnit în 2004 la lodgea „View Valey Hotel” care aparține familiei lui și este condusă de soția sa.

Domnul doctor, ajută la bucătărie și la servit, iar când ghidul nostru m-a atenționat că acesta este cel care zâmbea din pozele, unde un într-un cadru tropical (insulele Fiji) erau mai mulți studenți cu talal vișiniu, este posesorul unei diplome de chirurg și directorul spitalului din Khunde, a trebuit să-mi revizuiesc conceptul meu strâmt european despre șefii de spitale.

După cină mi-a acordat un interviu pe care am să-l redau mai jos.

Dr. Kami Temba Șerpa

Doctor la "Khunde Hospital"

(Viața lui povestită de el însuși)

Născut în 1959 în Thame, într-o familie de fermieri, a fost cel mai mic dintre patru frați, care au crescut fără tată.

După școala primară, s-a dus în continuare la școala din Khumjung, făcând zilnic 6 ore pe drum. Datorită notelor bune obținute a primit din partea fundației Hillary o bursă la universitatea din Salleri. S-a întors acasă unde a lucrat ca învățător iar în timpul liber s-a angajat în proiectele legate de sănătate din această regiune.

Visul lui a fost să ajungă medic.

În 1978 i s-a oferit un post la spitalul din Khunde, înființat în 1966 de ramura canadiană a SHEF (The Sir Edmund Hillary Foundation). Aici a lucrat timp de 19 ani ca paramedic, fiind în afară de asistent medical și administrator pentru fondurile SHEF. În anul 1997 cunoscându-se dorința lui de a deveni medic (bănuiesc ca a fost o recompensă pentru munca deosebită depusă în toți acești ani) fundația i-a propus o bursă la „Facultatea de medicină” din Fiji.

Și-a lăsat soția cu copii acasă și s-a dus la celălalt capăt al lumii, printre palmieri, ștranduri cu nisip, la temperaturi subtropicale, să studieze medicina în limba engleză. (Acesta da curaj !!)

La sfârșitul anului 2000 și-a luat diploma de „Bacelor of Medicin” și „Bacelor of Chirurgie” și s-a întors în sfârșit la munții și zăpada lui de acasă.

(Din volumul ” Trei doamne și toți trei... în Himalaia pe Kala Patthar – Jurnal de călătorie 2004 Nepal” de Michael Cuțui. ISBN973-86907-9-X)

După interviu am mai stat de vorbă și mi-a povestit despre tinerii șerpa, care ajutați de fundația Hillary studiau medicina, ingineria sau pedagogia, pentru a reveni în această regiune și a ajuta la dezvoltarea ei.

Mi-a vorbit și de Sir Edmund Hillary, mentorul lui, cel care l-a ajutat să-și realizeze visul, motorul fundației, pe care l-a descris ca de un om dintr-o bucată, care spunea fără ocolișuri ce avea de spus și care cu toate onorurile, rămăsese în primul rând un om de suflet.

Am mai întâlnit un șerpa, care fusese angajat ca bucătar la una din expedițiile lui Hillary și care mi-a vorbit despre acesta, ca un om dintr-o bucată, care pregătea acribic fiecare expediție, era iubit și respectat pentru că „nu era cu nasul pe sus”, ar suna în traducere liberă, ceea ce a vrut să mă facă acesta să înțeleg.

Am simțit pretutindeni, umbra acestui mare om plutind atotcuprinzătoare peste ținuturile din Solo Khumbu sau Țara Șerpașilor, pe care a iubit-o atât de mult.

Odihnească-se în pace!